

Preambul: Frontinus a scris despre aprovizionarea cu apă a cetăţii Romei.

Text: Frontinus în latină (versiunea publicată de Loeb în 1925, acum în domeniul public), engleză (traducere de Charles E. Bennet în ediţia Loeb din 1925) şi română. Texte on-line latină şi engleză pe site-ul educaţional al Univ. din Chicago (uchicago.edu).

Latină 1.19.: <Omnes aquae diversa in urbem libra perveniunt. Inde fluunt quaedam altioribus locis et quaedam erigi in eminentiora non possunt; nam et colles sensim propter frequentiam incendiorum excreverunt rudere. Quinque sunt quarum altitudo in omnem partem urbis adtollitur, sed ex his aliae maiore, aliae leviore pressura coguntur. Altissimus est Anio Novus, proxima Claudia, tertium locum tenet Iulia, quartum Tepula, dehinc Marcia, quae capite etiam Claudiae libram aequat. Sed veteres humiliore directura perduxerunt, sive nondum ad subtile explorata arte librandi, seu quia ex industria p360 infra terram aquas mergebant, ne facile ab hostibus interciperentur, cum frequentia adhuc contra Italicos bella gererentur. Iam tamen quibusdam locis, sicubi ductus vetustate dilapsus est, omisso circuito subterraneo vallium brevitatis causa substruc-tionibus arcua-tionibusque traiciuntur. Sextum tenet librae locum Anio Vetus, similiter suffecturus etiam altioribus locis urbis, si, ubi vallium summissarumque regionum condicio exigit, substruc-tionibus arcua-tionibusve erigeretur. Sequitur huius libram Virgo, deinde Appia; quae cum ex urbano agro perducerentur, non in tantum altitudinis erigi potuerunt. Omnibus humilior Alsietina est, quae Transtiberinae regioni et maxime iacentibus locis servit.>.

Engleză 1.19.: <The several aqueducts reach the City at different elevations. In consequence certain ones deliver water on higher ground, while others cannot rise to the loftier points; for the hills have gradually grown higher with rubbish in consequence of frequent conflagrations. There are five whose head rises to every point in the City, but of these some are forced up with greater, others with lesser pressure. The highest is New Anio; next comes Claudia; the third place is taken by Julia; the fourth by Tepula; the last by Marcia, although at its intake this mounts even to the level of Claudia. But the ancients laid the lines of their aqueducts at a lower elevation, either because they had not yet nicely worked out the art of levelling, or because they purposely sunk p361 their aqueducts in the ground, in order that they might not easily be cut by the enemy, since frequent wars were still waged with the Italians. But now, whenever a conduit has succumbed to old age, it is the practice to carry it in certain parts on substructures or on arches, in order to save length, abandoning the subterranean loops in the valleys. [48] The sixth rank in height is held by Old Anio, which would likewise be capable of supplying even the higher

portions of the City, if it were raised up on substructures or arches, wherever the nature of the valleys and low places demands. Its elevation is followed by that of Virgo, then by that of Appia. These, since they were brought from points near the City, could not rise to such high elevations. Lowest of all is Alsietina, which supplies the ward across the Tiber and the very lowest districts.>.

Română 1.19.: <Diferitele apeducte ating Oraşul la diferite elevaţii. În consecinţă, anumite dintre ele livrează apa în terenul înalt, în timp ce altele nu pot să urce în punctele mai ridicate; pentru că dealurile s-au înălţat progresiv cu spărturile rezultate din frecventele conflagraţii. Cinci sunt care urcă în orice punct al Oraşului, dar din acestea, unele sunt forţate cu o mai mare, altele cu o mai mică presiune. Cel mai ridicat este New Anio; următorul vine Claudia; al treilea loc este luat de Julia; al patrulea de către Tepula; ultimul de către Marcia chiar dacă la origine [captare] ele ar urca până la nivelul Claudiei. Dar cei din vechime fixau linia apeductelor lor la înălţime joasă, fie pentru că nu ajunseserî încă să lucreze bine la arta stabilirii nivelului, sau deoarece intenţionat şi-au îngropat apeductele în pământ, pentru a nu fi uşor tăiate de către inamic, pe când frecvente războaie erau încă purtate cu restul Italienilor. Dar acum, oricând o conductă cedează la durată ridicată de folosire, este practica de a o purta în anumite părţi pe substructure sau pe arcade, pentru a reduce lungimea, abandonând traseele subterane din văi (48). Al şaselea loc în înălţime e deţinut de Old Anio, care ar putea pare de a fi capabil de a aproviziona chiar cele mai înalte porţiuni ale Cetăţii, dacă ar fi înălţată pe substructuri şi arcade, oriunde natura văilor şi a locurilor joase necesită aceasta. Nivelul său de înălţime este succedat de către Virgo, apoi de către Appia. Acestea, fiind captate din locuri proxime Cetăţii, nu pot atinge asemenea elevaţii ridicate. Cel mai jos este Alsietina, care aprovizionează terenul [grădinile] de dincolo de Tibru şi ţinuturile [districtele] cele mai joase.>

Traducerea este aproximativă, urmând textul englezesc…

Tradus pro-bono în cincisprezece noiembrie, 2021 în curs (curgătoriu) pentru sighet-online.

Scris de Valentin-Claudiu I. DOBRE şi Gheorghiţa N. Dobre din surse scrise şi internet